

Když jsme v září 1990 přišli na Gymnázium J. K. Tyla, čekala nás na první hodině fyziky okamžitě první písemka. Za katedrou stál náš třídní, pan profesor Přemysl Šedivý. Bylo jasné, že fyzika je vážná věc a že pan profesor má svůj předmět moc rád. Učil nás ji čtyři roky a myslím, že většina z nás na to dodnes vzpomíná. Aby ne, když se pro některé stala také denním chlebem.

Panu profesorovi vděčím za mnohé. Například člověka naučil přesností vyjadřování. Konkrétně na druhé hodině se ptal studenta (mne) na to, jak vypočítat rychlost v daném bodě a v daném čase. Když jsem odvětil cosi o dráze a času, pan profesor se „zcela zděsil“ a řekl něco ve smyslu: „Ale to přece není možné! Vždyť okamžitou rychlost *v* musíme počítat jako $\lim_{\Delta t \rightarrow 0} \frac{\Delta s}{\Delta t}$ pro Δt jdoucí k nule!“ Jeho expresivní výklad a experimenty prostě nebylo možné si nezapamatovat.

Bylo též třeba obdivovat jeho nezdolnost při řešení problémů, ať fyzikálních, výpočetních, experimentálních nebo topografických. Ta je vlastně předpokladem pro člověka, který se mnoho (desítek) let podílel na přípravě úloh pro fyzikální olympiádu. Pan profesor je také spoluautorem známé učebnice Elektrina a magnetismus, ale ne vše se do učebnic vejde.

Dobře si vzpomínám, kolik času nám věnoval nad rámec svých školních povinností. Studoval jsem s ním třeba deterministický chaos v elektrickém obvodu s operačním zesilovačem a negativní zpětnou vazbou, což evidentně *není* látka obsažená ve školních osnovách. S jinými programoval simulace jeho milovaných difrakčních jevů nebo připravoval digitální aparaturu pro měření fyzikálních veličin. Víceero svých studentů přesvědčil, aby při psaní svých laboratorních prací opustili přezíté návyky a sázeli je *pořádě*, což ovšem znamenalo použít typografický systém \TeX .

A ještě minimálně jednu věc nesmím zapomenout: celkový optimismus a nadhled, se kterým překonával životní obtíže. Zůstal mu i ve chvíli, když se mu ztratila půlka třídy na výletě v Broumovských stěnách. Možná se to projevovalo i jako mírný despekt, abych tak řekl, k jiným „mělkým“ oborům, protože fyzika, a dění s ní související, pro něj byla více než jen zaměstnání. Jak laskavě říkávala jeho žena Bohunka Šedivá: „Podívejte se na něj — chlapi si řeší ty svoje problémy a jsou přitom úplně spokojeni.“

Jeho poslední knížka, kterou sázel a pro kterou připravoval perovky, byla Kmitání a vlnění; vyšla tiskem v dubnu 2014. A také nám letos dal sazenice rajských jablíček, jako ostatně každý rok. Pan profesor nás opustil 6. června 2014.

SLOVO ÚVODEM. Po delší prodlevě, související mj. se stavbou nového planetária, vychází Povětroň věnovaný zejména observatoři La Silla, která má jistý vztah k našemu regionu. Dále nás Miloš Nosek a Jaromír Ciesla seznamují s pozoruhodnými a nejpozoruhodnějšími slunečními hodinami. Najdete zde i „povinné“ zprávy o činnosti a neuvěřitelné zprávy z akademického prostředí. Na závěr jsme si dovolili zařadit jednu velmi osobní vzpomínku...

Miroslav Brož

Obsah

Lenka Trojanová, Zdenek Bardou: <i>Být na La Silla (280 m n. m.)</i>	3
Miloš Nosek: <i>Hodiny ve francouzském departmentu Isère</i>	8
Jaromír Ciesla: <i>Sluneční hodiny čtvrtého kvartálu roku 2013</i>	12
Martin Lehký: <i>Zpráva o činnosti JST za rok 2013</i>	15
Martin Lehký: <i>Přehled vizuálních pozorování za rok 2013</i>	17
Karel Popp: <i>Akademický drb neboli „akadrb“</i>	19
Miroslav Brož, Michaela Brožová: <i>Pan profesor Přemysl Šedivý</i>	24

Titulní strana — Kopule Dánského dalekohledu na La Silla. K článku na str. 3.

Povětroň 1/2014; Hradec Králové, 2014.
Vydala: **Astronomická společnost v Hradci Králové** (2. 8. 2014 na 282. setkání ASHK)
ve spolupráci s **Hvězdárnou a planetáriem v Hradci Králové**
vydání 1., 24 stran, náklad 100 ks; dvoudměsíčník, MK ČR E 13366, ISSN 1213-659X
Redakce: Miroslav Brož, Martin Cholasta, Josef Kujal, Martin Lehký,
Miroslav Ouhrabka, Lenka Trojanová a Miloš Boček
Předplatné tištěné verze: vyřizuje redakce, cena 35,- Kč za číslo (včetně poštovného)
Adresa: ASHK, Národních mučedníků 256, Hradec Králové 8, 500 08; IČO: 64810828
e-mail: (ashk@ashk.cz), web: (<http://www.ashk.cz>)

přílne z korbele, rozjaří se, začne plácát Josefovi po zádech a vykřikovat: „Ty náš Archiméde, víd že nám předěláš Maxe tak, aby vypadal jako hráč, aspoň aby to z tribuny nebylo k rozeznání. Moh by vypadat jako fúdle Franta.“ Bafuňa napodobí Frantu. „Nebo jako Vašek...“. Všichni mají velkou legraci, dokud nezjistí, že to Bafuňa myslí smrtelně vážně. Nejvíce se toho zděsí náš vynálezce Josef M., ale je v pasti, do které se chytil tím zneužíváním Bafuňovy přízně.

Co se dá dělat? Se sevřenou ... se pustí do práce. Za několik týdnů se nemotorně kymácí po hřišti nový robot Ferda, ale chová se hrozně. Prožene soudece, sedne si paní Bafuňové na klín, nepřihrává, ale zato dá vlastní gól. Josef však stále utěšuje Bafuňu a slibuje, že se to zlepší a kupodivu ho vždycky ukecá.

Bliží se důležitý turnaj, který chce Bafuňa za každou cenu vyhrát. Opravili několik nedostatků, oblékli Ferdu do továrního dresu a už si to kluše s ostatními na hřišti. Potlesk! Ferda válí, ale jsou s ním starosti! Jak ho zaregistrovat, jak ošidit antidopingovou kontrolu a nakonec se do něj zamiluje jedna dívka a chce ho mermomocí políbit. Bafuňa je umělec, všechno zvládne. Tovární mužstvo už je ve finále, ale prohrává v první půli. Bafuňa zuří a donutí Josefa, aby Ferdovi více napjal pružiny. Gól, vyrovnáno! Josef pak musí proti svému zdravému rozumu Ferdovi ještě víc nappnout péra. V prodlouženém čase: „Gól!!!“ Jenže Ferda se rozletí, jeho částí poraní fanoušky i hráče. I hlava mu uletí. Tovární brankář zpanikuje: hup a chytí Ferdovu hlavu na prsa. Ta mu poláme žebra, takže si už v životě nezachytá. Všechny švindly prasknou.

Antihmota. Pochopil, že se o něho zajímá StB. Udělal si výlet na Šumavu, aby okoukl hranici. Pak si sehnal dva metráky antihmoty a vyrobil z nich 2 antipohraničáře a jednoho antipsa. Když konečně památného dne v kritickém okamžiku začal strážhat ostnatý drát, objevili se dva pohaničáři i se psem. Poslal jim v ústrety své výtvary. Všech 6 objektů se anulovalo.